

Shmuel Alef

Birth of a Prophet

Unit 1:

Introduction to Sefer Shmuel
& Perakim 1-2

In-depth learning of texts and themes

Birth of a Prophet

Text

Struggles and Misunderstandings (Text in depth Shmuel Alef 1:1-18)

- א** וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמָתִים, צוֹפִים--מִהַר אֶפְרַיִם; וְשֵׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶן־יִרְחָם בֶּן־אֵלִיהוּא, בֶּן־תּוֹחוּ בֶן־צוּף--אֶפְרַתִּי.
- 1** Now there was a certain man of Ramathaim-zophim, of the hill-country of Ephraim, and his name was Elkanah, the son of Jeroham, the son of Elihu, the son of Tohu, the son of Zuph, an Ephraimite.
- ב** וְלוֹ, שְׁתֵּי נָשִׁים--שֵׁם אַחַת חַנָּה, וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִינָה; וַיְהִי לְפְנִינָה יְלָדִים, וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים.
- 2** And he had two wives: the name of the one was Hannah, and the name of the other Peninnah; and Peninnah had children, but Hannah had no children.
- ג** וַעֲלָה הָאִישׁ הַהוּא מְעִירוֹ מִיָּמִים יְמִימָה, לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבֵּחַ לַיהוָה; וְשָׁם שְׁנֵי בָנֵי־עֲלִי, חֹפְנִי וּפְנַחְסִי, כֹּהֲנִים, לַיהוָה.
- 3** And this man went up out of his city from year to year to worship and to sacrifice unto the LORD of hosts in Shiloh. And the two sons of Eli, Hophni and Phinehas, were there priests unto the LORD.
- ד** וַיְהִי הַיּוֹם, וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה; וַנָּתוּן לְפְנִינָה אֲשֶׁתּוֹ, וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבָנוֹתֶיהָ--מְנוֹת.
- 4** And it came to pass upon a day, when Elkanah sacrificed, that he gave to Peninnah his wife, and to all her sons and her daughters, portions;
- ה** וּלְחַנָּה, יָתוּן מְנָה אַחַת אֶפְסִים: כִּי אֶת־חַנָּה אָהַב, וְה' סָגַר רַחֲמָהּ.
- 5** but unto Hannah he gave a double portion; for he loved Hannah, but the LORD had shut up her womb.
- ו** וַכַּעֲסֶתָּה צָרְתָּהּ גַם־כַּעַס, בְּעִבּוֹר הַרְעַמָּה: כִּי־סָגַר ה', בְּעַד רַחֲמָהּ.
- 6** And her rival vexed her sore, to make her fret, because the LORD had shut up her womb.
- ז** וַכֵּן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה, מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבַיִת ה'--כֵּן, תִּכְעַסְנָהּ; וַתִּבְכֶּה, וְלֹא תֹאכַל.
- 7** And as he did so year by year, when she went up to the house of the LORD, so she vexed her; therefore she wept, and would not eat.
- ח** וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה
- 8** And Elkanah her husband said unto

אִישָׁהּ, חֲנָה לָמָּה תִּבְכִּי
וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי, וְלָמָּה,
יָרַע לְבָבְךָ: הֲלוֹא אֲנֹכִי
טוֹב לָךְ, מִעֲשָׂרָה בָּנִים.

her: 'Hannah, why weepst thou? and why eatest thou not? and why is thy heart grieved? am not I better to thee than ten sons?'

ט וַתִּקַּם חֲנָה, אַחֲרֵי
אֲכָלָהּ בְּשִׁלֹּה וְאַחֲרֵי שָׁתָה;
וַיַּעַל הַכֹּהֵן, יֹשֵׁב עַל-
הַכִּסֵּא, עַל-מְזוּזֹת, הַיֵּכָל
ה'.

9 So Hannah rose up after they had eaten in Shiloh, and after they had drunk--now Eli the priest sat upon his seat by the door-post of the temple of the LORD;

י וְהָיָא, מֵרַת נַפְשׁ;
וַתִּתְפַּלֵּל עַל-ה', וּבְכָה
תִּבְכֶּה.

10 and she was in bitterness of soul--and prayed unto the LORD, and wept sore.

יא וַתִּדְּר נֶדֶר וַתֹּאמֶר, ה'
צְבָאוֹת אִם-רָאָה תִּרְאֶה
בְּעֵינֵי אֲמָתְךָ וּזְכַרְתֵּנִי וְלֹא-
תִשְׁכַּח אֶת-אֲמָתְךָ, וְנִתְּתָה
לְאֲמָתְךָ, זָרַע אֲנָשִׁים--
וְנִתְּתִיו לַה' כָּל-יְמֵי חַיָּו,
וּמוֹרָה לֹא-יַעֲלֶה עַל-רֹאשׁוֹ.

11 And she vowed a vow, and said: 'O LORD of hosts, if Thou wilt indeed look on the affliction of Thy handmaid, and remember me, and not forget Thy handmaid, but wilt give unto Thy handmaid a man-child, then I will give him unto the LORD all the days of his life, and there shall no razor come upon his head.'

יב וְהָיָה כִּי הִרְבִּיתָהּ,
לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו ה'; וַיַּעַל,
שָׁמַר אֶת-פִּיהָ.

12 And it came to pass, as she prayed long before the LORD, that Eli watched her mouth.

יג וְחֲנָה, הִיא מְדַבֵּרַת עַל-
לִבָּהּ--רַק שִׁפְתֶיהָ נִעֲוֹת,
וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע; וַיַּחְשְׁבָה
עָלֶי, לְשִׁכְרָה.

13 Now Hannah, she spoke in her heart; only her lips moved, but her voice could not be heard; therefore, Eli thought she had been drunken.

יד וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָלֶי, עַד-
מָתַי תִּשְׁתַּכְּרִין; הֲסִירִי
אֶת-יַיִנְךָ, מֵעַלְיָךְ.

14 And Eli said unto her: 'How long wilt thou be drunken? put away thy wine from thee.'

טו וַתַּעַן חֲנָה וַתֹּאמֶר, לֹא
אֲדֹנָי, אִשָּׁה קָשָׁת-רוּחַ
אֲנֹכִי, וַיַּיִן וְשִׁכָר לֹא
שָׁתִיתִי; וְאֶשְׂפַךְ אֶת-נַפְשִׁי,
לְפָנָיו ה'.

15 And Hannah answered and said: 'No, my lord, I am a woman of a sorrowful spirit; I have drunk neither wine nor strong drink, but I poured out my soul before the LORD.'

טז אַל-תִּיתֵן, אֶת-אֲמָתְךָ,

16 Count not thy handmaid for a wicked

לְפָנַי, בַּת-בְּלִיעַל: כִּי-מֵרֹב
שִׁיחֵי וְכַעְסִי, דִּבַּרְתִּי עַד-
הִנֵּה.

woman: for out of the abundance of my
complaint and my vexation have I
spoken hitherto.'

יז וַיַּעַן עָלַי וַיֹּאמֶר, לְכִי
לְשָׁלוֹם; וַיֵּלֶקֵי יִשְׂרָאֵל,
וַיִּתֵּן אֶת-שְׁלִתְךָ, אֲשֶׁר
שָׁאַלְתְּ, מִעַמּוֹ.

17 Then Eli answered and said: 'Go in
peace, and the God of Israel grant thy
petition that thou hast asked of Him.'

יח וַתֹּאמֶר, תִּמְצָא
שְׂפָחֲתְךָ חֵן בְּעֵינַיִךְ; וַתֵּלֶךְ
הָאִשָּׁה לְדָרְכָהּ וַתֹּאכַל,
וּפְנֵיהָ לֹא-הָיוּ-לָהּ עוֹד.

18 And she said: 'Let thy servant find
favour in thy sight.' So the woman went
her way, and did eat, and her
countenance was no more sad.

Salvation and Song (Text in depth Shmuel Alef 1:19-2:10)

יט וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר,
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנַי ה', וַיָּשֻׁבוּ
וַיָּבֹאוּ אֶל-בֵּיתָם, הָרַמָּתָה;
וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת-חֲנָה
אִשְׁתּוֹ, וַיִּזְכְּרָהּ ה'.

19 And they rose up in the morning
early, and worshipped before the
LORD, and returned, and came to their
house to Ramah; and Elkanah knew
Hannah his wife; and the LORD
remembered her.

כ וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים,
וַתֵּהָר חֲנָה וַתֵּלֶד בֵּן;
וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל,
כִּי מָה' שָׁאַלְתִּיו.

20 And it came to pass, when the time
was come about, that Hannah
conceived, and bore a son; and she
called his name Samuel: 'because I have
asked him of the LORD.'

כא וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה,
וְכָל-בְּיָתוֹ, לְזִבְחַ לַיהוָה אֶת-
זִבְחַ הַיָּמִים, וְאֶת-נְדָרוֹ.

21 And the man Elkanah, and all his
house, went up to offer unto the LORD
the yearly sacrifice, and his vow.

כב וְחֲנָה, לֹא עָלְתָה: כִּי-
אָמְרָה לְאִישְׁהָ, עַד יִגְמַל
הַנְּעָר וְהִבֵּאתִיו וְנִרְאָה אֶת-
פְּנֵי ה', וַיָּשֵׁב שָׁם, עַד-
עוֹלָם.

22 But Hannah went not up; for she said
unto her husband: 'Until the child be
weaned, when I will bring him, that he
may appear before the LORD, and there
abide for ever.'

כג וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה
אִישְׁהָ עֲשֵׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ,
שְׁבִי עַד-גְּמֻלְךָ אִתּוֹ--אֲךָ
יִקָּם ה', אֶת-דְּבָרוֹ; וַתִּשָּׁב

23 And Elkanah her husband said unto
her: 'Do what seemeth thee good; tarry
until thou have weaned him; only the
LORD establish His word.' So the
woman tarried and gave her son suck,

הָאִשָּׁה וַתִּינֶק אֶת-בְּנָהּ, until she weaned him.
עַד-גְּמֻלָּה אֶתּוֹ.

כד וַתַּעֲלֶהוּ עִמָּה כְּאִשָּׁר 24 And when she had weaned him, she
גְּמֻלָּתוֹ, בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה took him up with her, with three
וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנָבֶל יַיִן, bullocks, and one ephah of meal, and a
וַתְּבִאֶהוּ בֵּית-ה' שְׁלוֹ; bottle of wine, and brought him unto
וְהַנְּעָר, נָעַר. the house of the LORD in Shiloh; and
the child was young.

כה וַיִּשְׁחַטוּ, אֶת-הַפָּר; 25 And when the bullock was slain, the
וַיָּבֵאוּ אֶת-הַנְּעָר, אֶל-עֲלִי. child was brought to Eli.

כו וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי, חִי 26 And she said: 'Oh, my lord, as thy
נִפְשָׁךְ אֲדֹנָי; אֲנִי הָאִשָּׁה, soul liveth, my lord, I am the woman
הַנִּצְבֶּת עִמָּכָה בְּזֶה, that stood by thee here, praying unto
לְהַתְּפִיל, אֶל-ה'. the LORD.

כז אֶל-הַנְּעָר הַזֶּה, 27 For this child I prayed; and the
הַתְּפִלָּתִי; וַיִּתֵּן ה' לִי אֶת- LORD hath granted me my petition
שְׂאֵלָתִי, אֲשֶׁר שְׂאֵלָתִי which I asked of Him;
מֵעַמּוֹ.

כח וְגַם אֲנֹכִי, הִשְׁאֵלְתֶּהוּ 28 therefore I also have lent him to the
לֵה', כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה, LORD; as long as he liveth he is lent to
הוּא שָׂאוֹל לֵה'; וַיִּשְׁתַּחֲוֶה the LORD.' And he worshipped the
שָׁם, לֵה'. {ס} LORD there. {S}

Perek Beis

א וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה, וַתֹּאמֶר, 1 And Hannah prayed, and said: my
עֲלֹץ לִבִּי בַּה', רָמָה קַרְנִי heart exulteth in the LORD, my horn is
בַּה'; רָחַב פִּי עַל-אוֹיְבָי, כִּי exalted in the LORD; my mouth is
שְׂמַחְתִּי בִישׁוּעָתֶךָ. enlarged over mine enemies; because I
rejoice in Thy salvation.

ב אֵין-קָדוֹשׁ כֵּה', כִּי אֵין 2 There is none holy as the LORD, for
בְּלִתְּךָ; וְאֵין צוּר, כְּאֵלְקִינוּ. there is none beside Thee; neither is
there any rock like our God.

ג אַל-תִּרְבּוּ תִדְבָּרוֹ גְּבָהָהּ 3 Multiply not exceeding proud talk;
גְּבָהָהּ, יֵצֵא עֲתָק מִפִּיכֶם: let not arrogancy come out of your
כִּי אֵל דְּעוֹת ה', וְלֹא (וְלוֹ) mouth; for the LORD is a God of
נִתְכָּנוּ עֲלָלוֹת. knowledge, and by Him actions are
weighed.

ד קִשְׁתֵּי גִבּוֹרִים, חֲתִים; 4 The bows of the mighty men are
וְנִכְשָׁלִים, אֲזָרוּ חֵיל. broken, and they that stumbled are

girded with strength.

ה שְׁבָעִים בָּלְחָם נִשְׁכָּרוּ, וְרַעֲבִים חָדְלוּ, עַד-עֲקָרָה יִלְדָה שִׁבְעָה, וְרַבַּת בָּנִים אֲמָלְלָה.

5 They that were full have hired out themselves for bread; and they that were hungry have ceased; while the barren hath borne seven, she that had many children hath languished.

ו ה', מְמִית וּמְחִיָּה; מוֹרִיד שְׂאוֹל, וְיַעֲלֵ.

6 The LORD killeth, and maketh alive; He bringeth down to the grave, and bringeth up.

ז ה', מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר; מִשְׁפִּיל, אֶף-מְרוֹמִים.

7 The LORD maketh poor, and maketh rich; He bringeth low, He also lifteth up.

ח מְקִים מֵעַפְרֵ דָל, מֵאַשְׁפַּת יָרִים אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיב עִם-נְדִיבִים, וְכִסֵּא כְבוֹד יִנְחִלֵם: כִּי לֵה' מִצְקֵי אֶרֶץ, וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבֵּל.

8 He raiseth up the poor out of the dust, He lifteth up the needy from the dung-hill, to make them sit with princes, and inherit the throne of glory; for the pillars of the earth are the LORD'S, and He hath set the world upon them.

ט רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמֵר, וְרַשָּׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדְמֹו: כִּי-לֹא בְכַח, יִגְבֵר-אִישׁ.

9 He will keep the feet of His holy ones, but the wicked shall be put to silence in darkness; for not by strength shall man prevail.

י ה' יִחַתּוּ מְרִיבֹו, עָלוּ בְשָׂמַיִם יִרְעֵם--ה', יִדְּוּ אֲפָסֵי-אֶרֶץ; וַיִּתֵּן-עֹז לְמֶלְכוֹ, וַיִּרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ. {פ}

10 They that strive with the LORD shall be broken to pieces; against them will He thunder in heaven; the LORD will judge the ends of the earth; and He will give strength unto His king, and exalt the horn of His anointed. {P}

KEY for Fonts

פסוקים
חדל
מפרשים

Additional Sources to Text

1. Malbim, 1:3

ושם שני בני עלי. הוא טעם למה רק הוא לבדו עלה מעירו לרגל, משיב כי העם היו נמנעים אז מעלות לרגל מפני בני עלי שהיו לשמצה בעיני העם, ובזה ספר גם בשבחו שאע"פ כן לא נמנע הוא מעלות מימים ימימה, (ונטול) [ונוטל] שכר כנגד כולם:

2. Radak, 1:5

מנה אחת אפים - מנה אחת נכבדת להשיב אפה וכעסה וכן ארך אפים ארך כעס ויונתן תרגם חולק חד בחיר ר"ל מנה הראויה להתקבל בסבר פנים יפות, ...ואדוני אבי ז"ל פי' אפים כעס כלומר בכעס היה נותן לה מנה אחת לבד לפי שהש"י סגר את רחמה ולא היו לה בנים שיתן לה מנות כמו לבני פנינה היה לו כעס ועצב בזה לפי שהיה אוהב חנה והיה מתאוה להיות לו ממנה בנים:

3. Rashi, 1:6

בעבור הרעימה - שתתאונן, ורבותינו אמרו בעבור הרעימה שתתפלל ולשם שמים נתכוונה:

4. Malbim, 1:9

ותקם. הנה עד עתה סמכה א"ע על תפלת בעלה שהיה צדיק, ועתה שראתה שהוא מתיאש מן הרחמים התעוררה להתפלל בעצמה

5. Talmud Bavli, Brochos 31b

ותדר נדר ותאמר ה' צבאות, אמר רבי אלעזר: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות; אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד? משל למה הדבר דומה - למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו, בא עני אחד ועמד על הפתח, אמר להם: תנו לי פרוסה אחת! ולא השגיחו עליו; דחק ונכנס אצל המלך. אמר לו: אדוני המלך, מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת?

6. Malbim, 1:21

ויעל האיש. גם עתה הגם שראו הנס שנעשה לאלקנה ע"י תפלתו במשכן ה' לא עלה איש מן העיר רק אלקנה וב"ב (כנ"ל ג)

7. Malbim, 1:23

אך יקם ה' את דברו. ר"ל כי לקמן בתפלת חנה יתבאר כי חנה השיגה בנבואה ששמואל יהיה שופט את ישראל ושהוא יושיעם מיד שוסיהם וכל עניניו אשר עברו עליו, ובודאי גלתה זאת לבעלה, ולכן אמר אך יקם ה' את דברו, ר"ל אני מסכים אל נדרך אך גם ה' יסכים אל נבואתך ויקיים הדבר אשר דבר לך:

8. Radak, 2:1

ותתפלל חנה ותאמר - התפללה לפני ה' ונתנה לו שבח והודאה על הבן שנתן לה והתפללה לה' שיחיה ויהיה לה' ות"י וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למיהוי נביאה על יש' וגו' וכת"י שירה זו על מלכי אומות העולם ועל כנסת ישראל ובפסוק אין קדוש כה' אמר על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת ובפסוק אל תרבו אמר על נבוכדנצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת ובפ' קשת גבורים חתים אמר על מלכות אנטיוכוס אתנביאת ואמרת ובפ' שבעים בלחם על בנוהי דהמן אתנביאת ואמרת ובפסוק ה' ממית ומחיה עד ה' יחתו מריביו אמר על גמול הצדיקים בג"ע = בגן עדן = ועל פורענות הרשעים בגיהנם ובפ' ה' יחתו מריביו אמרת דין גוג ומגוג ומלכות משיחנו, ולפי הפשט פתחה חנה בשירה זו על שלוי עולם ומתגאים ועל ענוי ארץ ושפלים כי הקדוש ברוך הוא רואה הכל ומשפיל גאים ומגביה שפלים כמו שהיה הדבר עליה ועל פנינה צרתה:

Iyun One: Changeover – The Movement from Shoftim to Shmuel

1. Agadas Bereishis, Perek 50:1 Nevi'im

ויהי איש אחד מן הרמתים (שמואל א') ... כשהקב"ה רואה לדור שירשע, הוא חוזר ומבקש אפילו צדיק אחד שיתלה בשבילו, וכך את מוצא בירושלים שהיו רשעים, ובקש מהן אפילו צדיק אחד שיתלה להם בשבילו, שנאמר שוטטו בחוצות ירושלים וגו' אם תמצאו איש (ירמי' ה א) ... שהצדיק מעמיד את העולם על יסודו, כיון שחטאו בימי מיכה היו מקטרין לצלמו של מיכה, והיה העשן של שילה עולה מן זבחים של הקדוש ברוך הוא, ועשן צלמו של מיכה עולה מהר אפרים מבית מיכה, ומתערבין כאחת, שנאמר עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו (תהלים יח ט). כביכול חוזר ומבקש אפילו צדיק אחד, כדי שלא יהפוך את העולם, שנאמר אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי, ואחר כך מצא לאלקנה אדם אחד, ויהי איש אחד.

2. Talmud Bavli, Baba Basra 15b

איוב בימי שפוט השופטים היה, שנאמר: (איוב כ"ז) הן אתם כולכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו, איזה דור שכולו הבל? הוי אומר שופטים

3. Talmud Yerushalmi, Yoma 1:1 Page 38c

רבי יוחנן בר תורתא אמר מצאנו שלא חרבה שילה אלא שהיו מבזים את המועדות ומחללין את הקדשים

4. Shoftim, 17:6

בַּיָּמִים הֵהָם, אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל: אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו, יַעֲשֶׂה.

5. Shoftim, 21:25

בַּיָּמִים הֵהָם, אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל: אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו, יַעֲשֶׂה.

6. Devorim, 12:5-8

יב, ה פִּי אִם-אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם, מִכָּל-שִׁבְטֵיכֶם, לְשׁוֹם אֶת-שְׁמוֹ, שָׁם--לְשַׁכְּנוֹ תִּדְרְשׁוּ, וּבָאתָ שָׁמָּה. יבו, וְהִבֵּאתֶם שָׁמָּה, עֲלֵתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם, וְאֵת מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם, וְאֵת תְּרוּמַת יְדָכֶם; וְנִדְרֵיכֶם, וְנִדְבַתֵיכֶם, וּבְכֹרֹת בָּקָרְכֶם, וְצֹאנֵיכֶם. יבז, וְאֶכְלֹתֶם-שָׁם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּשְׂמַחְתֶּם בְּכָל מַשְׁלַח יְדָכֶם, אֲתֶם וּבְתֵיכֶם--אֲשֶׁר בְּרַכָּהּ, ה' אֱלֹהֵיכֶם. יב, ח לא תַעֲשׂוּן--כָּל אֲשֶׁר אֲנַחֲנוֹ עֹשִׂים פֹּה, הַיּוֹם: אִישׁ, כָּל-הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו.

7. Talmud Balvi, Zevachim 117a-b

ת"ר: כל נידר ונידב היה קרב בבמה, שאין נידר ונידב אין קרב בבמה, מנחה ונזירות קריבין בבמה, דברי ר"מ... מאי טעמא דר"מ? דאמר קרא: +דברים יב+ לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום, אמר להן משה לישראל: כי עייליתו לארץ, ישרות תקריבו, חובות לא תקריבו, מנחות ונזירות ישרות נינהו.

8. Shoftim, 18:31

וְיִשְׁמְרוּ לָהֶם, אֶת-פֶּסֶל מִיִּכָּה אֲשֶׁר עָשָׂה, כָּל-יְמֵי הַיּוֹת בֵּית-הָאֱלֹקִים, בְּשִׁלְחָה.

9. Talmud Bavli, Sanhedrin 103b

תניא, רבי נתן אומר: מגרב לשילה שלשה מילין, והיה עשן המערכה ועשן פסל מיכה מתערבין זה בזה. בקשו מלאכי השרת לדוחפו, אמר להן הקדוש ברוך הוא: הניחו לו, שפתו מצויה לעוברי דרכים. ועל דבר זה נענשו אנשי פלגש בגבעה. אמר להן הקדוש ברוך הוא: בכבודי לא מחיתם, על כבודו של בשר ודם מחיתם!

10. Tanna Devei Eliyahu Rabba, Parsha 9

כיוצא בדבר אתה אומר, ויהי איש אחד מן הרמתיים וגו' (שמואל א'), היה אלקנה עולה ארבעה פעמים בשנה, שלשה מן התורה ואחת שקיבל עליו, שנאמר ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה וגו' (שמואל א' א), אלקנה הוא עלה ואשתו ובניו ובנותיו ואחיו ואחיותיו וכל קרוביו עמו וכל בני ביתו היה מעלה את הכל עמו, אמר, שלא (למדו) [ילמדו] דרך עבודה זרה מן הכנענים ומן הפושעים ויעשו דבר שלא כתורה. דבר אחר למה מעלה את הכל עמו, כשהיו עולין בדרך ולגין ברחובה של עיר, מתקבצים האנשים לבד והנשים לבד, שכן האיש מדבר עם האיש, אשה עם האשה, גדול עם גדול, קטון עם קטון, והיתה המדינה מרגשת (היו) [והיו] שואלין להן (לאים ת"ל) [להיכן תלכו, ואומרים] אל בית האלקים שבשילה שמשם תצא תורה ומשם מצוות, ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך ביחד, מיד עיניהם משגרות דמעות, אמרו להן נעלה עמכן, אמרו להן הין, עוד לשנה הבאה חמשה בתים, לשנה אחרת עשרה בתים, לשנה אחרת הרגישה כולה לעלות, והיו עולין הימינה כששים בתים, ובדרך שהיה עולה שנה זו לשנה אחרת אינו עולה אלא בדרך אחרת, אלקנה הכריע את ישראל לכף זכות וחינך אותם במצות, וזכו רבים על ידו, הקדוש ברוך הוא בוחן לבות וכליות אמר לו, אלקנה את הכרעתה את ישראל לכף זכות וחינכתם במצוות, וזכו רבים על ידיך, אני אוציא ממך בן שיכריע את ישראל לכף זכות ויחנך אותם במצוות ויזכה רבים על ידיו.

11. Rashi, I Shmuel 1:3

ומ"א צדק שהיה עולה בשנה זו לא היה עולה בשנה אחרת כדי להשמיע ישראל ויעשו כמותו:

12. Shoftim, 13:2

יג, וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצְרָעָה מִמְּשֻׁפַּחַת הַדְּנִי, וְשָׁמוֹ מְנוּחַ; וְאִשְׁתּוֹ עֶקְרָה, וְלֹא יָלְדָה.

13. Shoftim, 14:3

יד, וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, הֲאִין בְּבָנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל-עַמִּי אִשָּׁה--כִּי-אַתָּה הוֹלֵךְ לְקַחַת אִשָּׁה, מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרָלִים; וַיֹּאמֶר שְׁמֵשׁוֹן אֶל-אָבִיו אוֹתָהּ קַח-לִי, כִּי-הִיא יִשְׂרָה בְּעֵינָי.

14. Shoftim, 17:1

יז, וַיְהִי-אִישׁ מֵהַר-אֶפְרַיִם, וְשָׁמוֹ מִיכָהוּ.

15. Shoftim, 19:1

יט, א ויהי בימים ההם, ומלך אין בישראל; ויהי איש לוי, גר בנרפתי הר-אפרים, ויקח-לו אשה פילגש, מבית לחם יהודה.

16. I Divrei Hayamim, 6:1,10

א ו, א פני, לוי: גרשם, קהת ומררי. ... א ו, י ובני, אלקנה--עמשי, ואחימות.

17. Rashi, Devarim 12:5

לשכנו תדרשו – זה משכן שילה:

18. Ramban, Devarim 12:5

וטעם לשכנו תדרשו - שתלכו לו מארץ מרחקים ותשאלו אנה דרך בית השם, ותאמרו איש אל רעהו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב (ישעיה ב ג).

19. Shmuel 7:16-17

טז והלך, מדי שנה בשנה, וסבב בית-אל, והגלגל והמצפה; ושפט, את-ישראל--את כל-המקומות, האלה. יז ותשבטו הרמתה כי-שם ביתו, ושם שפט את-ישראל; ויבן-שם מזבח, לה'.

20. Talmud Bavli, Brochos 10b

שמואל אי ז' ותשובתו הרמתה כי שם ביתו. ואמר רבי יוחנן: שכל מקום שהלך שם - ביתו עמו.

21. Radak, I Shmuel 1:1

מהר אפרים - לוי היה והיה גר בארץ אפרים ואפשר כי לטעם זה נסמך מעשה פלגש בגבעה לסיפור הזה בדבר אלקנה ותולדות שמואל שגם הוא לוי הי' והיה גר בירכתי הר אפרים ומסבתו באה רעה גדולה לישראל ומסבת זה באה טובה גדולה לישראל ושמואל בנו החזיר ישראל לדרך טובה:

Iyun Two: Two Nezirim

1. Rambam, Hilchos Nezirus 10:12

האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה וכיוצא בזה הרי זה רשע ונזירות כזו מנזירות רשעים הוא, אבל הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר נזר אלקיו על ראשו קדש הוא לה', ושקלו הכתוב כנביא (שנאמר) ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים

2. **Shoftim** 13:2

יג,ב וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדְּנִי, וַיִּשְׁמוּ מְנוּחַ; וַאֲשֶׁתוֹ עֲקָרָה, וְלֹא יָלְדָה.

3. **Shoftim** 13:5

יג,ה כִּי הִנֵּד הָרָה וַיִּלְדֶּת בֶּן, וַיִּמּוֹרָה לֹא-נִעְלָה עַל-רֵאשׁוֹ--כִּי-נָזִיר אֱלֹקִים יְהִיהָ הַנֶּעֱר, מִן-הַבֶּטֶן; וְהוּא, יַחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת-יִשְׂרָאֵל--מִיַּד פְּלִשְׁתִּים.

4. **Radak**, Shoftim 13:5

והוא יחל - כי השופטים אשר היו לפניו לא היו נלחמים בפלשתים ורז"ל דרשו הוחלה שבועתו של אבימלך, דכתיב אם תשקור לי ולניני ולנכדי ואז נלחמו בישראל תחלה או אמר יחל להושיע לפי שלא הושיעם תשועה שלימה:

5. **Talmud Bavli**, Sotah 9b-10a

שופטים יג והוא יחל להושיע את ישראל - אמר רבי חמא ברבי חנינא: הוחל שבועתו של אבימלך, דכתיב: בראשית כא אם תשקור לי ולניני ולנכדי

6. **Rashbam**, Bereishis 22:1

ויהי אחר הדברים האלה - כל מקום שנא' אחר הדברים האלה מחובר על הפרשה שלמעלה. אחר הדברים האלה, שהרג אברהם את המלכים אמר לו הק', אל תירא אברם, מן האומות. ויהי אחר הדברים האלה, שנולד יצחק, ויוגד לאברהם לאמר עוד ובתואל ילד את רבקה. וכן אחר הדברים האלה, שהגיד מרדכי על בגתן ותרש, גדל המלך אחשוורוש את המן, שרצה להרוג את מרדכי והועיל לו מה שהציל את המלך ונתלה המן.

7. **Shmos** 13:17

וַיְהִי, בְּשַׁלַּח פְּרָעָה אֶת-הָעָם, וְלֹא-נָחַם אֱלֹקִים דָּרָךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, כִּי קָרוֹב הוּא:

8. **Mechilta Devei Rabbe Yishmael**

כי קרוב הוא קרובה השבועה שנשבע אברהם לאבימלך שנא' ועתה השבעה לי באלקים הנה אם תשקור לי לניני ולנכדי (בראשית כא כג) ועדיין נכדו קיים.

9. **II Shmuel** 5:6

וילך המלך ואנשיו ירושלם אל היבסי יושב הארץ ויאמר לדוד לאמר לא תבוא הנה כי אם הסירך העורים והפסחים לאמר לא יבוא דוד הנה

10. **Radak**, II Shmuel 5:6

ועוד אמרו כי שני צלמים אלו היו בראש המגדל הנקרא צנור והיה אחד עור על שם יצחק והאחד היה פסח על שם יעקב ובפיהם השבועה שנשבע אברהם לאבימלך שנ' אם תשקר לי ולניני ולנכדי לפיכך לא כבשו ישראל כשכבשו את ירוש' כי עדיין היה נכד אבימלך חי ובימי דוד כבר מת ובטלה השבועה והחכם ר' אברהם א"ע פירש כי אם הסירך כמו הסיר כלומר אם תסיר למלחמתך אפי' העורים והפסחים אז ימנעוך שלא תבא הנה כי המגדל הזה חזק מאד ולא נירא אותך למלחמה:

11. **Shoftim** 13:3

ג ויאמר לו אביו ואמו, האין בגנות אחיד ובכל-עמי אשה--כי-אתה הולך לקחת אשה, מפלשתים הערלים; ויאמר שמשון אל-אביו אותה קח-לי, כי-היא ישרה בעיני.

12. **Shoftim** 16:1

א וילך שמשון, עזתה; וירא-שם אשה זונה, ויבא אליה.

13. **Shoftim** 16:4

ויהי, אחרי-כך, ויאהב אשה, בנחל שרק; ושמה, דלילה.

14. **Talmud Bavli**, Sotah 9b

א"ר יצחק דבי רבי אמי: הוא איוה לדבר טמא, לפיכך נתלו חייו בדבר טמא

15. **Talmud Bavli**, Rosh Hashana 25a-b

ואומר שמואל א יב וישלח ה' את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל - ירובעל - זה גדעון, ולמה נקרא שמו ירובעל - שעשה מריבה עם הבעל, בדן זה שמשון, ולמה נקרא שמו בדן - דאתי מדן, יפתח - כמשמעו. ואומר תהלים צט משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו. שקל הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם, לומר לך: ירובעל בדורו - כמשה בדורו, בדן בדורו - כאהרן בדורו, יפתח בדורו - כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור - הרי הוא כאביר שבאבירים

16. **Shoftim** 13:25

ונתחל רוח ה', לפעמו במחנה-דן, ביו צרעה, וביו אשתאל.

17. **Talmud Bavli**, Sotah 9b

לפעמו במחנה דן - א"ר יצחק דבי רבי אמי: מלמד, שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כזוג, כתיב הכא: לפעמו במחנה דן, וכתיב התם: שמות לט פעמון ורימון.

18. **Shoftim** 16:19

וַתִּשְׁנֶהוּ, עַל-בְּרָכִיהָ, וַתִּקְרָא לְאִישׁ, וַתְּגַלַּח אֶת-שְׁבַע מַחְלָפוֹת רֹאשׁוֹ; וַתְּחַל, לְעֲנוּתוֹ, וַיָּסֵר כָּחוֹ, מֵעַלָּיו.

19. **Bereishis Rabba** 98:14

לפי שהיה יעקב אבינו רואה אותו וסבור בו שהוא מלך המשיח, כיון שראה אותו שמת אמר אף זה מת, לישועתך קויתי ה'

20. **Talmud Bavli, Brochos** 31b

רבי יוחנן אמר: זרע ששקול כשני אנשים, ומאן אינון - משה ואהרן, שנאמר: תהלים צ"ט משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו; ורבנן אמרי: זרע אנשים - זרע שמובלע בין אנשים. כי אתא רב דימי, אמר: לא ארוך ולא גויץ, ולא קטן ולא אלם, ולא צחור ולא גיחור, ולא חכם ולא טפש.

21. **Shmuel** 2:10

א ב, י ה' יחתו מריבו, עלו בשמים ירעם--ה', ידיו אפסי-ארץ; ויתרו-עז למלכו, וירם קרו משיחו.

22. **Shmuel** 3:20

א ג, כ וידע, כל-ישראל, מדן, ועד-באר שבע: כי נאמן שמואל, לנביא לה'.

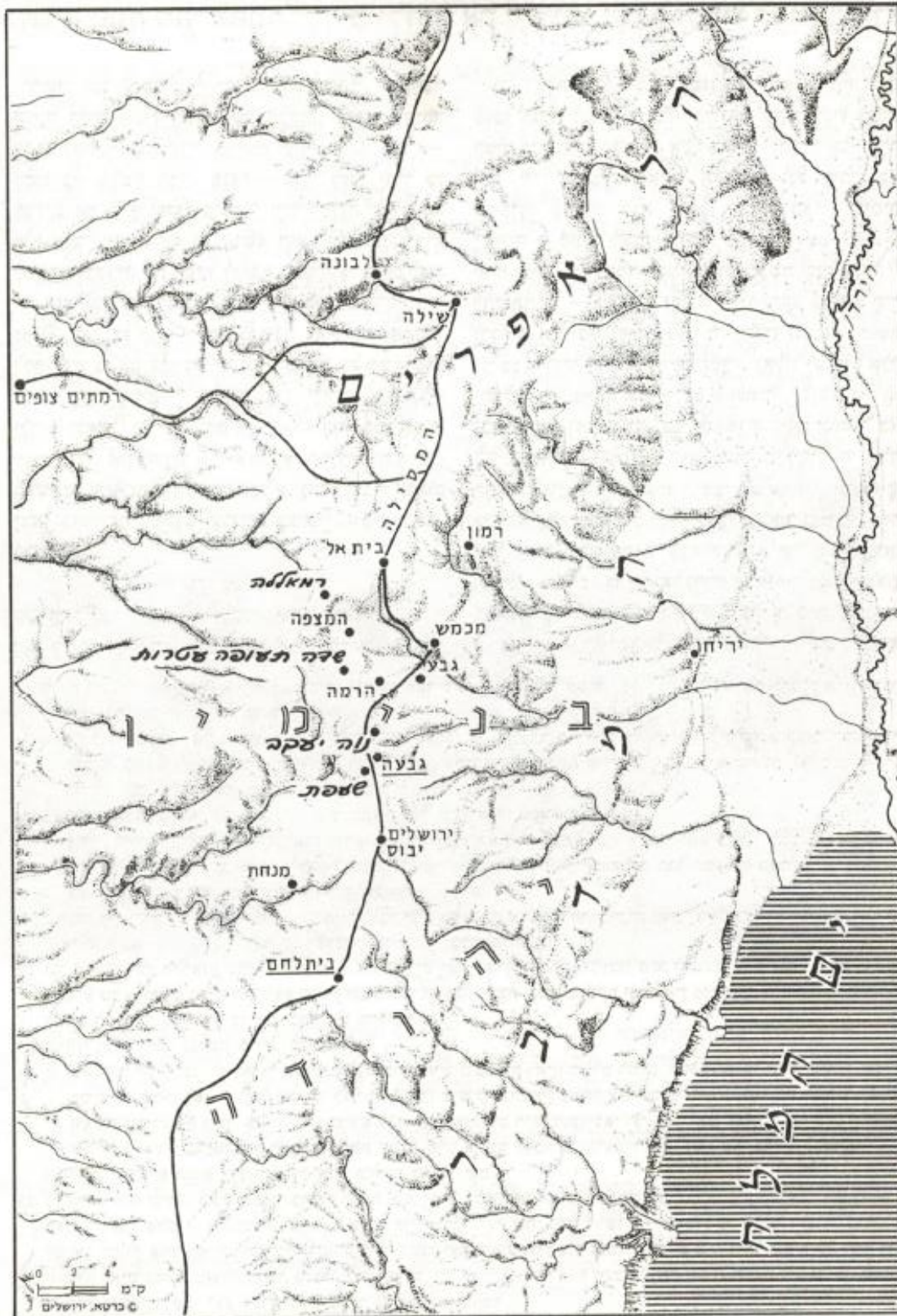
23. **Shmuel** 7:10-13

א ז, י ויהי שמואל, מעלה העולה, ופלשתים נגשו, למלחמה בישראל; וירעם ה' בקול-גדול ביום ההוא על-פלשתים, ויהם, וינגפו, לפני ישראל. **א ז, יא ויצאו אנשי ישראל,** מן-המצפה, וירדפו, את-פלשתים; ויכום, עד-מתחת לבית בר. **א ז, יב ויקח שמואל אבן אחת,** וישם בין-המצפה ובין השן, ויקרא את-שמה, אבן העזר; ויאמר, עד-הנה עזרנו ה'. **א ז, יג ויפגעו,** הפלשתים, ולא-יספו עוד, לבוא בגבול ישראל; ויתהי יד-ה' בפלשתים, כל ימי שמואל.

24. **Shmuel** 2:1

א ב, א ותתפלל חנה, ותאמר, עלץ לבי בה', רמה קרני בה'; רחב פי על-אויבי, פי שמחתי בישועתך.

Map

המסילה העולה לשילה